

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

Забезпечивши становлення готовності до розкриття своїх індивідуальних можливостей, педагогічно мислити, робити висновки з отриманої інформації, ми отримуємо професіонала. Лише учитель, який уміє мислити, може навчити мислити учня.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Українська освіта у суперечностях розвитку /В. П. Андрущенко // Вища освіта України № 3 (додаток 2) – 2008 р. – Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». – Т. 1. – С. 7–10.
2. Проблема підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань: ФОП. Жовтий О.О., 2013. – Випуск 8. – Частина 2. – 366 с.
3. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. СПб : Издательство «Питер», 2000. – 599 с.

УДК 378.147:330

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ВНЗ, ЯКІ ДОПОМАГАЮТЬ БУТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИМИ

І. А. Прокопенко, м. Харків

Автором зазначено, що викладач економічних дисциплін має розвиватися повсякчас. Поряд із професійними вміннями та навичками, він має розвивати і ораторську майстерність, комунікативні якості, уміння швидко орієнтуватись у флуктуаціях сьогодення і навіть акторську майстерність, що дозволяють йому бути конкурентоспроможним на ринку освітніх послуг.

Ключові слова: викладач, економічні дисципліни, викладацька експертність, професійні вміння та якості, комунікація.

It has been noted in the article that teacher of economic disciplines has to develop himself constantly. Along with professional skills, he has to develop oratorical skills, communicative qualities, the ability to adjust to fluctuation quickly and even acting skills, which allow him to be competitive in the educational market.

Key words: teacher, economic disciplines, teaching expertness, professional skills and qualities, communication.

Нині перед системою вищої освіти України гостро постали питання різного спрямування (економічного, політичного, соціального, методологічного тощо). Завдяки відкритості й доступності інформації через інтернет, з одного боку, її легко знайти, та з іншого – інтернет наповнений неякісною, поверхневою інформацією. Тому роль викладача нині значно зміщується з накопичення великих обсягів академічних знань до вміння оперативно орієнтуватись в актуальних, важливих, професійних джерелах, оскільки в наш час інформація постійно множиться з неймовірною швидкістю та застаріває.

До того ж молодь постійно перебуває під впливом постів, статей, відео, якими наповнений інтернет, про те, що вища освіта (та й освіта взагалі) не потрібна для

побудови щасливого життя; звичайно, цю інформацію, як правило, розповсюджують «експерти» низької кваліфікації, які часто навіть не отримали вищої освіти Їхньою метою, в основному, є отримання прибутку через залучення публіки на свої «освітні» події, а не передача якісних знань та вмінь.

Але багато говорити про проблеми сенсу не має – це слабка позиція. Необхідно думати про вихід та шляхи покращення сьогоденної ситуації. І найголовніше – діяти, поважаючи умови часу. Така стратегія не лише допоможе покращити ситуацію, але й зробить як систему освіти в цілому кращою, так і кожного викладача окремо.

Для працівників освіти – це виклик сучасності – бути таким викладачем, який уміє зацікавити студентів, дати актуальну інформацію та показати важливість своєї дисципліни. Як же це зробити? Для себе я знайшла таке вирішення: оскільки просто «теорія» не дуже цікава енергійним, молодим людям (студентам), необхідно показати прикладні можливості отриманих знань, допомогти відчувати на собі користь від їх використання. Такі заняття дещо схожі на «тренінги». Статистика і психологія говорять про те, що відвідуючи заняття, на яких говорять і діють лише ведучі, а глядачі займають пасивну роль слухачів, отримані таким чином знання починають використовувати не більше 5% аудиторії. Проте, якщо аудиторії надати можливість активно себе проявити: зробити деякі вправи, пройти тести, впоратись із завданнями за темою заняття тощо, отриманий досвід у повсякденному житті починають використовувати від 30 % до 70 % аудиторії в залежності від різних чинників.

Можна навести декілька прикладів з власного викладацького досвіду, як прості, але цікаві завдання допомагають створити атмосферу причетності кожного студента до процесу, зацікавити дисципліною. Так, на заняттях з «Основ менеджменту» пропонуємо студентам виконати декілька творчих завдань, залучивши фантазію, образне мислення і почуття гумору. Одне з таких завдань «Я – Керівник». Студенти виступають у ролі управлінця, якого запросили на посаду топ-менеджера підприємства в новий колектив. Необхідно скласти самопрезентацію себе як управлінця, виступити перед колективом, представивши себе підлеглим; зробити наголос на своїх сильних сторонах, управлінських якостях, вміннях, досвіді тощо. Можливо, не кожен усвідомлює, що управлінські ролі кожна людина постійно виконує і в повсякденному житті, організовуючи і плануючи свої щоденні справи. Виходячи з цього, студент зможе виокремити свої сильні та слабкі управлінські сторони, побачити, що слід підсилити, натренувати, розвинути в собі. Це завдання корисне для самопізнання, набуття впевненості в собі, усвідомленні в собі субособистості «управлінець», а також отримання досвіду виступу перед аудиторією, презентуючи себе (це не так просто, але важливо мати таку навичку, наприклад, проходячи співбесіди на посади).

Наступним завданням, яке із задоволенням виконують студенти, є «Управлінець-приклад». Потрібно скласти доповідь про біографію людини – відомого управлінця, який «створив себе сам». Важливо, щоб це не просто була загальновідома людина, а особистість, що досягла висот саме в управлінській діяльності та імпонувала доповідачеві своїми внутрішніми якостями та зовнішніми досягненнями (відчуття поваги до цієї людини, її біографія захоплює, а управлінські здобутки є прикладом для наслідування). Це завдання допомагає отримати

натхнення та мотивацію, яких висот може досягти людина, ставлячи ціль та роблячи кроки до неї. Це завдання виявилось настільки ефективним, що ми зі студентами змогли помітити закономірність – ті управлінці, які мали благородні людські якості, мали гармонійне життя, успішне і в інших сферах, не лише бізнесі. А ті управлінці, які жорстко конкурували, вели інтриги, навіть якщо і досягли бізнесових висот, мали проблеми в інших сферах життя.

Наступне завдання «Мій власний проект». Оскільки управлінець може бути найманим працівником, допомагати власникові керувати підприємством, організацією, а може керувати власним бізнесом; я пропоную студентам продумати ідею створення власного проекту, що згодом може стати власною справою (бізнесом). Треба скласти бізнес-план на основі класичних чотирьох розділів, презентувати проект. Важливо зробити презентацію так, щоб у слухачів з'явилося щире бажання підтримати проект; мотивувати вступити до нього. Це креативне завдання допомагає набути кілька важливих навичків, які будуть корисними в подальшому житті: розробка бізнес-ідей, складання бізнес-плану, ораторська майстерність, вплив на людей через власну харизму [1; 2, с.11-12].

Студентам, та й людям взагалі, подобається пізнавати себе, у цьому допомагають різні когнітивні тести, наприклад, який ваш тип управління.

На заняттях з тайм-менеджменту слухачі отримують прикладні інструменти управлінням та розподілом власного часу такі, як матриця Ейзенхауера [3, с.44-47], метод ABC. Усвідомлюють переваги планування, відчують це на власному досвіді (10 хвилин планування допомагає зекономити до 2 годин в день). Вчать розпізнавати щоденні хронофаги та уникати їх, а також усвідомлювати причини власної прокрастинації.

Отже, нині, щоб бути конкурентоспроможними на освітньому ринку, вищим навчальним закладам слід пропонувати абітурієнтам актуальні, цікаві, наповнені наочними, методичними, прикладними матеріалами дисципліни. Викладачам необхідно постійно розвиватись не лише у напрямі вдосконалення викладання дисциплін, але й розвивати комунікативні уміння, розумітись на деяких психологічних аспектах і вміти вправно використовувати сучасні комп'ютерні технології.

Список використаних джерел

1. Державний комітет статистики України [Ел. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Прокопенко І. А. Основи менеджменту : метод. рекомендації / І. А. Прокопенко – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2014. – 96 с.
3. Трейси Б. Результативный тайм-менеджмент / Б. Трейси. – 2-е изд. – М. : СمارтБук, 2008. – 236 с.